

I samband med at NIBIO sender ut pressemelding for driftsgranskingar i jord- og skogbruk for heile landet, vil vi supplere med ein del lokale data for Rogaland og Agder.

Driftsresultatet for jordbruket i Rogaland og Agder 2021

Hovudtendens

- **Stor auke i jordbruksinntekta på Jæren og i Agder og Rogland andre bygder**
- **Stor auke for produsentar av mjølk og svin på Jæren**
- **Framgang for sau**

Jordbruksinntekta til jær bøndene auka med 32 prosent frå 2020 til 2021. I gjennomsnitt vart jordbruksinntekta til bøndene på Jæren 474 000 kroner per årsverk i 2021. I resten av Rogaland og Agder¹ gjekk jordbruksinntekta opp med 30 prosent, til 380 500 kroner.

Nettoinvesteringane var i gjennomsnitt 460 000 kroner for bruk på Jæren i 2021, 61 200 kroner i Agder og Rogaland andre bygder og 136 500 kroner i gjennomsnitt for landet. Det vart investert mest i bygningar og jord på Jæren. Nettoinvesteringane på Jæren auka sterkt etter to år med låg aktivitet. I resten av Rogaland og Agder var investeringsaktiviteten lågare. Her vart det investert mest i maskiner og utstyr.

Auka prisar på mjølk og kjøt kombinert med volumauke bidrog til auke i husdyrinntektene i begge regionar. Det var sterk auke i husdyrinntektene frå alle dyregrupper på Jæren. I Agder og Rogaland andre bygder var auken i husdyrinntekter noko mindre. Tilskota auka i begge regionar, medan dei totale kostnadene inklusive avskrivningar auka med høvesvis 20 prosent på Jæren og 3 prosent i resten av regionen. Når det gjeld arbeidsforbruket, var det små endringar frå året før.

Jæren

For **mjølkeproduksjonsbruka** på Jæren, auka jordbruksinntekta med 33 prosent samanlikna med året før, til i gjennomsnitt 416 500 kroner per årsverk. Auka inntekter frå anna storfekjøtt, mjølk og tilskot kombinert med svakare auke i kostnadane forklarar denne endringa.

I gjennomsnitt hadde bruka i denne gruppa 36,2 årskyr, ein auke på 0,5 årskyr frå 2020. Omsett mjølk gjekk opp med 6 prosent til 255 386 liter. Omsett storfekjøtt gjekk opp med 17 prosent frå 2020 til 2021, til 8,9 tonn. Arbeidsinnsatsen auka litt, til om lag 1,9 årsverk.

Produksjonsinntektene auka med 16 prosent. Mjølkeprisen gjekk opp med 0,58 kroner per liter for mjølkebruka på Jæren, og var i gjennomsnitt 6,20 kroner. Prisen på storfekjøtt gjekk opp med 5,08 kroner per kg for kukjøtt og 2,84 kroner per kg for anna storfekjøtt. Dei variable kostnadene auka med 5 prosent. Dei faste kostnadene inkl. avskrivningar gjekk også opp med 18 prosent.

Nettoinvesteringa i 2021 låg på 64 100 kroner i gjennomsnitt per bruk. Sjølv om nettoinvesteringane har vore negative dei to føregåande åra, har investeringsnivået vore høgt,

¹ I driftsgranskingane er jordbruket i Rogaland og Agder delt inn i to regionar; «Jæren» og «Agder og Rogaland andre bygder».

dersom ein ser det over ein tiårsperiode. Det vart investert mest i driftsbygningar. Den samla gjelda var på 4,8 millionar kroner, ein reduksjon på 3 prosent. Rentekostnaden gjekk ned 8 prosent frå 2020 til 2021.

Bruka med mjølkeproduksjon kombinert med svinehald på Jæren har hatt ein auke i jordbruksinntekta på 257 200 kroner frå 2020 til 2021 og oppnådde 710 500 kroner per årsverk i 2021. Inntektsauke frå mjølk, storfekjøtt og frå svinehaldet påverka resultatet positivt for bruk med mjølkeproduksjon kombinert med svinehald på Jæren. Jordbruksinntekta gjekk opp, trass i at samla kostnader auka med 5 prosent frå 2020 til 2021. Kostnadsauken relaterer seg i stor grad til auka straumkostnad og auka pris ved kjøp av smågris.

Prisane på mjølk auka med 0,66 kroner per liter, medan pris på storfekjøtt frå okse og kvige gjekk opp med 3,59 kroner per kg og pris på kukjøtt auka med 5,63 kroner per kg. For slaktegris gjekk prisen opp med 2,66 kroner per kg, og smågrisprisen gjekk opp med 136 kroner per seld smågris.

Årskutalet auka med 3,1 årskyr til 57,9 årskyr. Ytinga gjekk ned med 0,5 prosent og låg på 8 611 liter per årsku i 2021. Det vart omsett 5 prosent meir mjølk frå 2020 til 2021, i gjennomsnitt 456 100 liter mjølk. Det vart omsett 0,8 tonn meir storfekjøtt inkludert kukjøtt i 2021 enn i 2020, i gjennomsnitt 16,1 tonn. Det vart omsett 75,1 tonn slaktegris i 2021 og selt 526 smågris. Omsett kg slaktegris vart redusert med 8 prosent, medan tal smågris som vart selde, gjekk ned med 8 prosent. Arbeidsinnsatsen var uendra, og var på 2,5 årsverk i 2021.

Nettoinvesteringane på desse bruka var i gjennomsnitt 266 000 kroner i 2021. Til samanlikning var nettoinvesteringane i 2020 negative med -80 700 kroner. Blant bruka i denne gruppa vart det investert mest i jord og veger. Gjelda gjekk ned med om lag 0,2 millionar kroner til 10,5 millionar kroner.

Det er få bruk i denne gruppa med berre 10 bruk i 2021. Endringar på enkeltbruk, eller utskifting av bruk, kan gje store utslag for gruppa.

Av dei samla inntektene til familien på Jæren, utgjorde driftsoverskotet frå jordbruket 59 prosent i 2021, 3 prosentpoeng meir enn i 2020. Tilleggsnæringar utgjorde 4 prosent, og lønsinntekt 24 prosent. Resten av inntekta er skogbruk, anna næringsinntekt utanom bruket, pensjonar og kapitalinntekter.

Samla gjeld auka med 700 000 kroner frå 2020 og var på 7,0 millionar kroner per bruk i 2021 på Jæren. Rentekostnaden gjekk ned med 10 000 kroner til 179 000 kroner.

Maksimalt jordbruksfrådrag har vore 166 400 kroner sidan 2012. Dette vart auka til kr 190 400 i 2020. Tek ein omsyn til inntektsverknad av jordbruksfrådraget, vert den skattekorrigerte jordbruksinntekta for bruka frå Jæren kr 503 100 kroner per årsverk. Inntektsverknaden av jordbruksfrådraget utgjorde 29 200 per årsverk på Jæren. Det er ikkje teke omsyn til inntektsverknaden av jordbruksfrådraget i dei andre resultatmåla frå driftsgranskningane.

Agder og Rogaland utanom Jæren

For mjølkeprodusentane i Agder og Rogaland utanom Jæren, gjekk produksjonsinntektene opp med 14 prosent og kostnadane gjekk opp med 6 prosent. Samanlikna med 2020 auka jordbruksinntekta til 326 300 kroner per årsverk. Inntekter frå mjølk og kjøtt gjekk opp, medan tilskota vart uendra. Årskutalet gjekk opp med 2,6 til 27,7 årskyr. Ytinga per årsku var på 7 700 kg, og omsett mjølk gjekk opp til 192 700 liter.

Mjølkeprisen gjekk opp med 0,61 kroner per liter i til 5,81 kroner. Produksjon av storfekjøtt gjekk opp med 1,5 prosent og var på 6,5 tonn i 2021. Prisen på storfekjøtt (utanom ku) gjekk opp med 4,71 kroner per kg, medan prisen på kukjøtt gjekk opp med 5,08 kroner per kg.

Arbeidsinnsatsen var om lag uendra, og utgjorde 1,9 årsverk i 2021. Nettoinvesteringa gjekk ned samanlikna med 2020 til 64 100 kroner i 2021. Det vart investert mest i driftsbygningar

blant bruka i denne gruppa. Samla gjeld minka med 0,2 millionar, og var på 4,9 millionar i middel per bruk. Rentekostnadene gjekk ned med 4 prosent til 138 300 kroner.

Jordbruksinntekta for bruk med ein-sidedig sauehald i Agder og Rogaland andre bygder gjekk opp samanlikna med 2020. Jordbruksinntekta var på 188 500 kroner, som er ein auke på 98 300 kroner. Desse bruka har hatt ei negativ utvikling i jordbruksinntekta dei siste åra., Produksjonsinntektene auka med 14 prosent som følgje av betre pris på sau- og lammekjøt. Kostnadsauken var på 1 prosent, noko som bidrog til ein auke i jordbruksinntekta dette året.

Tal vinterfôra sauer gjekk opp med 2 prosent frå 2020 til 2021, til 152 vinterfôra sauer. I tillegg gjekk omsett sau- og lammekjøt opp ned 1 prosent. I alt vart det produsert 4,6 tonn sau- og lammekjøt. Prisane for sau- og lammekjøt gjekk høvesvis opp med 9,22 og 4 kroner per kg. I snitt var prisen på sauekjøt på 22,05 kroner, medan prisen på lammekjøt låg på 54,42 kroner. Dei variable kostnadene gjekk ned med 2 prosent, medan dei faste kostnadene inkl. avskrivningar gjekk opp med 3,5 prosent. Arbeidsinnsatsen var om lag uendra, og utgjorde 1,0 årsverk i 2021.

I 2021 minka nettoinvesteringane til -52 100 kroner i snitt per bruk. Det vart investert mest i maskin og reiskap på desse bruka. Gjelda auka med 4,5 prosent til 2,3 millionar, medan rentekostnaden gjekk ned med 9 prosent til 50 300 kroner.

Produksjon av storfekjøt, enten med ammekyr eller på innkjøpte kalvar, oppnådde ei jordbruksinntekt per årsverk på kr 207 700 i 2021. Samanlikna med året før gjekk jordbruksinntekta ned med 10 prosent. Produksjonsinntektene vart reduserte med 7 prosent som følgje av lågare produksjonsomfang. Dermed vart det lågare kjøtinntekter og lågare tilskot. Kostnadene gjekk ned med 6 prosent frå 2020, noko som bidrog positivt til resultatet for desse bruka.

Det vart levert 4 300 kg storfekjøt på desse bruka i 2021. Prisen på storfekjøt (utanom ku) gjekk opp med 1,72 kroner per kg, medan prisen på kukjøt gjekk opp med 0,82 kroner per kg. Arbeidsforbruket var uendra på 1,0 årsverk. Nettoinvesteringa auka med 156 500 kroner samanlikna med året før og låg på 222 700 kroner per bruk. Det vart investert mest i driftsbygningar. Gjelda auka med 3 prosent og var i snitt 3,4 millionar, medan rentekostnaden gjekk opp med 9 prosent til 101 600 kroner.

Driftsoverskotet frå jordbruket utgjorde 45 prosent av familiens samla inntekter i gjennomsnitt for alle bruka frå Agder og Rogaland andre bygder, ein auke på 8 prosentpoeng frå 2020. Tilleggsnæringar utgjorde 6 prosent, og løsinntekt utgjorde 38 prosent av familiens samla inntekter. Resten av inntekta er skogbruk, anna næringsinntekt utanom bruket, pensjonar og kapitalinntekter.

Samla gjeld gjekk opp med 2,1 prosent frå 2020 til 2021, til 4,4 millionar kroner i Agder og Rogaland andre bygder. Rentekostnadene gjekk ned med 8 prosent til 112 400 kroner.

Tek ein omsyn til inntektsverknad av jordbruksfrådraget, vert den skattekorrigerte jordbruksinntekta for bruka frå dei andre bygdene i Rogaland og Agder 414 100 kroner per årsverk. Inntektsverknaden av jordbruksfrådraget utgjorde 33 700 kroner per årsverk.

Jordbruksinntekt er definert som løn til alt arbeid og rente på egenkapitalen per årsverk, og varierer mellom ulike produksjonar og storleik på bruka.

Skattefordel for bønder er skattelette i form av eit ekstra jordbruksfrådrag i allmenn inntekt. Det blir rekna ein inntektsverknad av skatteletten tilsvarande den inntekta ein må ha for å oppnå same kjøpekraft som skatteletten genererer.

Nettoinvestering er nyanlegg minus avskrivningar, fråsal og investeringstilskot.

Driftsgranskingane i jord- og skogbruk er basert på eit tilfeldig utval av bruk frå heile landet. I 2021 var det i alt 916 bruk med i driftsgranskingane. Bruka frå Rogaland og Agder vert delte inn i to regionar, «Jæren» og «Agder og Rogaland andre bygder». Årsaka er at Jæren har betre grunnlag for jordbruksproduksjon enn resten av Rogaland og Agder. I alt var det med 62 bruk frå Jæren og 92 bruk frå resten av Rogaland og Agder-fylka. Utvalet av bruk som deltek, skal vere representativt for regionen.

Alle dei presenterte resultatata er gjennomsnittstal frå større grupper av bruk. Mindre grupper er ikkje presenterte, men er med i gjennomsnittstala. Det er stor spreing i materialet, noko som ikkje kjem fram her. Gjennomsnittstala for dei 154 bruka i Agder og Rogaland gjev likevel ein god peikepinn på korleis den økonomiske utviklinga for jordbruket har vore.

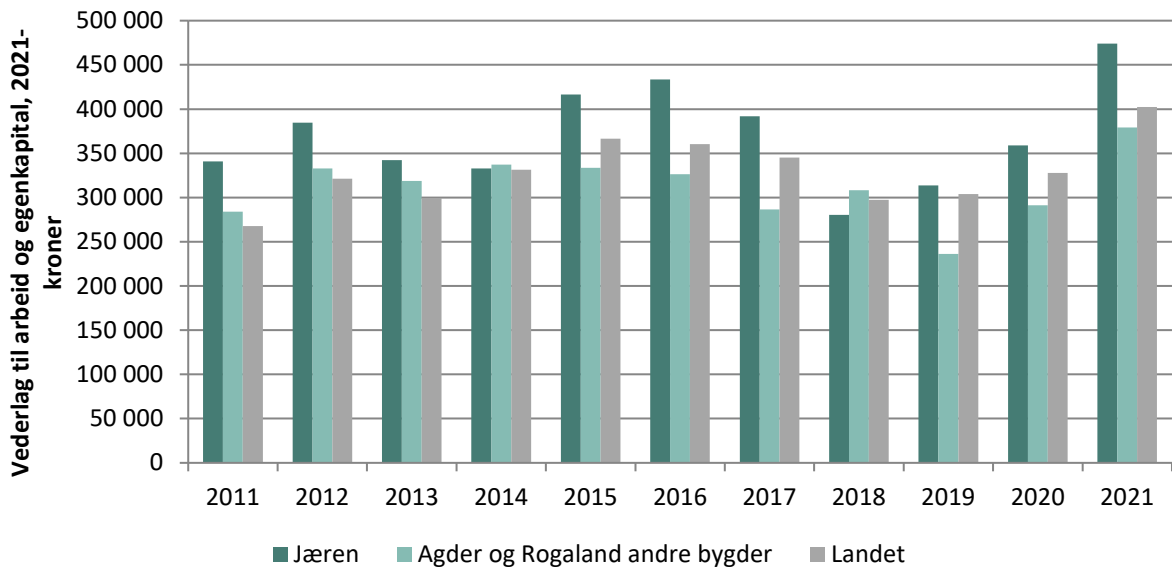
Samla oversikt for 2021

	Tal bruk	Innmarks-areal	Driftsoverskot per bruk		Jordbruksinntekt per årsverk		Skattekorrigert vederlag per årsverk	
			2020	2021	2020	2021	2020	2021
Rogal./Agder, alle	154	385	503 600	680 200	322 500	423 200	353 600	454 900
Jæren								
Jæren, alle	62	401	642 700	872 800	359 000	474 000	389 300	503 100
200-300 daa	11	248	570 700	800 300	337 000	478 600	365 700	507 500
300-500 daa	16	380	594 300	712 100	311 500	381 000	343 100	413 400
>500 daa	21	703	741 200	1 187 300	305 600	497 200	332 300	521 700
Mjølkk	19	350	554 400	728 800	312 300	416 500	348 600	450 400
Mjølkk/gris	10	561	1 084 200	1 658 000	453 300	710 500	480 900	738 200
Agder og Rogaland andre bygder								
Andre bygder, alle	92	374	405 100	551 000	291 200	380 500	323 000	414 100
100-200 daa	13	146	113 800	268 300	147 800	294 000	189 600	337 800
200-300 daa	23	246	346 800	319 500	275 500	253 300	310 100	289 800
300-500 daa	28	380	371 500	591 600	267 500	396 600	301 100	432 600
>500 daa	23	693	625 600	891 500	326 600	456 400	355 400	485 800
Mjølkk	31	393	378 400	566 300	241 500	326 300	276 300	359 300
Ammekku	11	335	219 900	193 200	228 900	207 700	270 000	257 800
Sau	17	273	64 500	158 600	90 200	188 500	116 700	219 500

Alle beløpa i tabellen er oppgjevne i nominelle kroner.

Jordbruksinntekt per. årsverk er definert som løn til alt arbeid og rente på egenkapitalen

Jordbruksinntekt per årsverk à 1845 timar i perioden 2011–2021, i 2021-kroner

For fleire opplysningar, kontakt NIBIO Bergen ved:

Rådgjevar Håvard Rønningen Graarud, 412 84 067

Seniorrådgjevar Torbjørn Haukås, 476 58 552/992 61920

E-post: bergen@nibio.no

Internett: www.nibio.no